Трибуна вільного українського слова на вільній американській землі

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Адреса Редакції і Адміністрації: „Svoboda", 81-83 Grand St., Jersey City, N. J. Тел.: HEnderson 4-0237 УНС: HEnderson 5-8740

РІК LXIII. Ч. 103. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, П'ЯТНИЦЯ, 1-го ЧЕРВНЯ 1956. П'ЯТЬ ЦЕНТІВ — FIVE CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, FRIDAY, JUNE 1, 1956. No. 103. VOL. LXIII.

СЕНАТ УХВАЛИВ ПОНАД 37 БІЛЬЙОНІВ НА БУДОВУ ШЛЯХІВ

ОКРЕМА КОНҐРЕСОВА КОНФЕРЕНЦІЯ МАЄ УЗГІДНИТИ ЗАКОНОПРОЄКТИ СЕНАТУ І ПАЛАТИ РЕПРЕЗЕНТАНТІВ

Вашинґтон. — Сенат після довгої дискусії дня 30-го травня прийняв законопроєкт, — згідно з яким можна буде видати на будову автострад впродовж найближчих 13-ох років 37,230,666,666 долярів. Це буде найбільший проєкт будови шляхів в мирних часах в цій країні. На цю ціль федеральний уряд має видати 29,864,000,000 долярів а стейти 7,366,666,666 долярів. За цю велетенську суму мають збільшити шляхи до 42,500 миль, які лучитимуть головні міста цієї країни. Частина цієї суми буде покрита з податків від пального, опон, тягарових автомобілів і автобусів, які то податки впродовж 16-ох років мають дати суму 14,518,000,000 долярів. Кожний автоводій в тому часі платитиме податків пересічно в одному році від 6 до 9 долярів. Цей законопроєкт переслали окремій конференції, складеній із сенаторів і конґресменів, яка має його узгіднити з тим законопроєктом, який 27-го квітня прийняла Палата Репрезентантів. Закон має почати діяти з новим фінансовим роком, це значить від 1-го липня 1957 року. Нова система автострад об'єднуватиме 42 столиці стейтів та 90 відсотків усіх міст цієї країни, які мають більш як 50,000 мешканців. Окрема Конґресова Конференція має узгіднити те, яким способом пропорційно розділювати фонди між стейти. Сподіються, що ця конференція швидко дійде до порозуміння, бо і Сенат і Палата Репрезентантів стоять на становищі, що стейтам треба приділювати фонди пропорційно до видатків, які вони матимуть у зв'язку з будовою шляхів. Гадають, що конференція погодиться на формулу Сенату і розділить фонди на основі числа населення в окремих стейтах, беручи до уваги і довготу шляхів в сільських районах та величину стейтової території. Палата Репрезентантів запропонувала, щоб розділювати фонди стейтам на будову шляхів на основі запотребувань окремих стейтів, які вони зголосили в Бюрі Публічних Шляхів. Але й самі конґресмени признають, що на цій основі не можна було б справедливо розділити фондів між окремі стейти.

Айзенгавер домагається на атомову програму ще 112,500,000 долярів

Вашинґтон. — Президент Айзенгавер звернувся до Конґресу з просьбою, щоб на атомову програму призначити ще додаткових 112,500,000 долярів. Давніше Президент домагався на видатки Комісії Атомової Енерґії 1,816,200,000 долярів. Ця додаткова сума, на думку Айзенгавера, має приспішити продукцію атомової зброї і атомових електрівень, призначених для цивільного вжитку. З додаткової суми, якої домагається Президент, 88,400,000 долярів призначені на продукційні видатки, а 24,100,000 долярів на будову нових фабричних приміщень.

Нестійка перемога Стівенсона на Флориді

Ню Йорк, Н. Й. — Політичні коментатори вважають перемогу Адлея Е. Стівенсона в правиборах на Флориді „нестійкою" і „непереконливою". Найправдоподібніший її наслідок збільшення огірчення між двома демократичними противниками — кандидатами на президента та загострення боротьби під час дальшої виборчої кампанії. На основі неповних вислідів Стівенсон дістав 220,426 голосів, а сенатор Естес Кіфовер 208,641 голос. Стівенсон здобув голоси 22-ох делеґатів а Кіфовер тільки 6-ох. Досі Стівенсон має вже голоси 174-ох делеґатів, а Кіфовер — 133; інші незголошені кандидати мають вже 180½ голосу. Щоб перемогти на конвенції в Шикаґо, треба мати 686½ голосу (всіх делеґатів буде — 1,372). З дотеперішніх вислідів з правиборів — не видко, хто має певні шанси перемогти на Крайовій Демократичній Номінаційній Конвенції в серпні ц. р.

Канаді недостає вакцини д-ра Солка

Торонто, Канада. — Директор Лябораторій „Коннот" при Торонтонському університеті д-р Дж. К.Ферґусон повідомив, що цього року ці ляборатоpії зможуть випродукувати тільки третину замовленої вакцини д-ра Солка і тому зможуть доставити не 6,000,000 тільки 2,000,000 доз до 30 червня цього року. Це спізнення спричинене зміною в продукції вакцини та в способі її контролі. Внаслідок цього багато канадійських дітей будуть тільки раз нащеплені проти дитячого паралічу, а 880,000 дітей, які дістали в попередньому році два щеплення, мусять зачекати на третє щеплення аж до осени, бо в Канаді вакцину д-ра Солка продукує тільки ляборатоpія „Коннот".

В АМЕРИЦІ

● **Обраховують,** що внаслідок злої погоди, яку передбачають на „Пропам'ятний День" (30-го травня) нещасливих випадків в автових катастрофах буде значно менше. І справді, досі обрахували, що згинуло тільки 89 осіб.

● **Суд присяглих** в Ню Йорку присудив 64-річній вдові Лотті Ґіршберґ, якій Рассел Морґан переломив ногу, наїхавши на неї автом, — 40,000 долярів відшкодування.

● **Департамент оборони** прийняв пропозицію ощадностевої Комісії Герберта Гувера про те, щоб фльота, армія і летунство користали зі спільних магазинів та площ. Завдяки цій пропозиції державна скарбниця заощадить річно 250 мільйонів долярів.

● **Четверо канадійських** п'ятерият Діон виїхали 28-го травня з Монтреалу до Ніколету, щоб там відзначити 22-гі роковини з дня свого народження. Аннета студіює музику, Іванна і Цецилія вчаться на медичних сестер, а Марія недавно відкрила квітникарню. П'ята їхня сестра Емілія померла два роки тому від удушення під час нападу епілепсії.

● **62-річний машиніст** поспішного поїзду, що курсує між Бостоном і Монтреалом в Канаді, помер на паротягу, який автоматично спинився, коли його нога натиснула на контролю. Хоч поїзд був переповнений, жертв серед пасажирів не було.

● **Поштовий Уряд** в Вашинґтоні повідомляє, що 4-го липня в День Незалежности почнуть продавати нову поштову марку червоної барви вартости 10-ох центів, на якій буде зображена південна частина Голлу Незалежности в Филаделфії.

● **У столиці Перу Лімі** відкрито першу поліційну школу для жінок, до якої вже вписалося 40 учениць. Після однорічного навчання ці жінки виконуватимуть допоміжну поліційну службу в бюрах та поправчих закладах.

● **В кінці тижня** президент Айзенгавер у Ґеттисбурґу, Па., і грав у ґольфа так само добре, як перед своєю недугою, тобто перед 24 вересня 1955 р.

ДЕНЬ ПАМ'ЯТИ ПРО ПОЛЯГЛИХ ВІДЗНАЧЕНО УРОЧИСТО У ЗДА І В ІНШИХ КРАЇНАХ СВІТУ

Вашинґтон. — Середу 30-го травня — американський День Пам'яти про Поляглих відзначено урочисто в столиці і по всіх більших місцевостях ЗДА, як теж спеціяльними урочистостями на американських військових кладовищах у Великій Британії, Франції, Італії, Німеччині і Кореї. Президент Айзенгавер відсвяткував цей день молитвою в одній із церков Вашинґтону. В урочистості, що відбулася над могилою Невідомого Вояка на Арлінґтонському Національному Кладовищі біля Вашинґтону, взяв участь секретар армії Вілбер М. Брокер. У своїй промові до американської нації він перестерігав перед поглядами, буцімто національну безпеку можна випродукувати в ляборатоpіях чи у фабриках машин. Такі погляди, за його словами, можуть довести тільки до катастрофи. „Безпека Америки й американських ідеалів — говорив Брокер — залежить від безупинного завзяття мільйонів американців — уніформованих і неуніформованих, громадян кожної професії і їх незламної волі боротися за Америку і вибирати навіть найтяжчу дорогу для здійснення національної мети". Всі національні кладовища ЗДА були оздоблені в День Пам'яти прапорцями, квітами і світлами.

Демократи проти збільшення поштових оплат

Вашинґтон. — Конґресмен Джан В. МекКормек інформувався про становище демократичних конґресменів до збільшення поштових оплат, і заявив, що велика більшість демократів противиться тому, щоб збільшувати поштові оплати. Згідно з ухвалою Поштової Комісії в Палаті Репрезентантів мали б збільшити оплату від звичайного мита з трьох до чотирьох центів, а від листів летунською поштою з шістьох до сімох центів. Конґресмен МекКормек заявив, що ще не скінчив запитувати всіх конґресменів, але дотеперішні відповіді свідчать, що більшість конґресменів є проти збільшення поштових оплат. МекКормек є і проти того, щоб збільшувати оплати від часописів, бо „часописи є конечні для такої демократії, як наша. Чим більше маємо часописів, тим краще".

Появляється книжка про домініканського диктатора Трухільйо

Ню Йорк. — В Сантіяґо (Чіле) приготовляють до друку видання книжки д-ра Хесуса де Ґаліндеса, лектора Колумбійського Університету, що пропав безвісти в таємничих обставинах дня 13 березня ц. р. В цій книжці Ґаліндес обвинувачує режим теперішнього головнокомандувача армії Домініканської Республіки генерала Рафаеля Леонідаса Трухільйо Моліна в тиранії і терорі. Ґаліндес доводить, що Трухільйо, який прийшов до влади в 1930 році, відповідальний за понад 140 політичних вбивств, що він знищив у Домініканській республіці (яка нараховує 2,300.000 населення) всю політичну опозицію і побудував свій режим на терорі і шпигунстві. Президентом Домініканської Республіки є рідний брат ген. Трухільйо Гектор Бієнвенідо Трухільйо Моліна і на його наслідника приготовляє він свого сина, що його у віці 4 літ він же сам іменував полковником армії.

Д-ра Ґаліндеза мали вбити на домініканському кораблі

Ню Йорк, Н. Й. — Представник Домініканської Революційної партії Ніколяс Сільфа, який живе в Ню Йорку, заявив журналістам і зізнав у суді, що викладач Колумбійського університету і політичний противник режиму президента Трухільйо д-р Джізас де Ґаліндез згинув на домініканському кораблі, де його живцем вкинули до печі. Д-р Ґаліндез пропав пропав безвісти ще 12-го березня, а 13-го березня приплив був до Ню Йорку корабель „Фундація". Сільфа зізнав у суді, що злочинці силою завели Ґаліндеза на корабель, де вкинули його до печі. Кілька днів тому прокуратор сконфіскував всі документи з бюра тієї корабельної лінії, якої власністю є паровик „Фундація". Комісар поліції Стіфен Кеннеді заявив, що поліція буде переслухувати членів залоги того корабля, бо Сільфа твердить, що має відомості про вбивство Ґаліндеза від членів залоги корабля „Фундація". Генеральний консул Домініканської Республіки Артуро Р. Еспайлят в Ню Йорку повідомив прокуратуру і поліцію в цьому місті, що вся залога корабля „Фундація" може свідчити в справі д-ра Ґаліндеза. Генералисимус Рафаель Л. Трухільйо заявив кореспондентові щоденника „Ню Йорк Трібюн" в телефонічній розмові, що твердження про вбивство д-ра Ґаліндеза на домініканському кораблі — це „фантастична брехня".

В Нюарку відбулась Академія у честь Гол. Отамана Симона Петлюри

Нюарк, Н. Дж. — Заходами Відділу Центрального Комітету для Вшанування Пам'яті бл. п. Симона Петлюри, при співпраці місцевих організацій, відбулась тут в середу 30-го травня ц. р. в залі Ґріффіт Авдиторіюм Академія в 30-ті роковини трагічної смерти Симона Петлюра. Після відіграння американського гимну, п. Голінатий відкрив Академію коротким вступом, а проф. В. Кіпа відіграв Жалібний марш Шопена. Доповідь про істотне значення Симона Петлюри, як державного діяча і фактичного президента УНР, єдиного, що витривав на позиції всупереч зовнішнім ворогам і внутрішнім противникам, виголосив ред. Іван Кедрин-Рудницький. Мішаний хор під управою Ю. Кириченка відспівав у першій частині вечора в'язанку стрілецьких пісень, а у 2-ій частині — пісні Ступницького, Леонтовича й Гайворонського. Проф. Цісик відіграв скрипкове сольо при акомпаніяменті п. Е. Чапельської, а проф. В. Кіпа фортепіянове сольо. Відспіванням Національного Гимну закінчено Академію, яка зібрала коло 400 осіб публіки.

*

Заходами Громадського Комітету співпраці організацій м. Нюарку й околиці, відбулося в неділю 27 травня ц. р. в залі Української Централі, Свято Героїв, на якому виголосив промову інж. Євген Ляхович. Інсценізацію „Боже, Великий-Єдиний (молитву) перевів Юний СУМА, духова оркестра „Сурма" з Джерзі Сити під дир. проф. Задорного відіграла повстанські марші, а „Уклін Героям", поему М. Щербини, відтворено збірною рецитацією.

ЗАХІДНЯ НІМЕЧЧИНА ЗВЕРТАЄТЬСЯ ДО СХІДНЬОЇ З ЗАКЛИКОМ СКАСУВАТИ ЗАЛІЗНУ ЗАСЛОНУ

Бонн. — Уряд Німецької Федеративної Республіки (Західньої Німеччини), на терені нижчої палати парляменту (Бундестаґу) і з ініціятиви цього останнього звернувся до уряду Німецької „Народної" Республіки (східньої сателітної Німеччини) з пропозицією перевести низку таких реформ, які були б вступним кроком до об'єднання Німеччини. Конкретно, Західня Німеччина запропонувала перевести між обома частинами поділеної Німеччини технічні розмови для відновлення нормальної залізничної, шляхової і водної комунікації. Скасування бар'єр між двома частинами Німеччини повинно стосуватись також до комунікації телефонічної і телеграфічної, скасування по східньо-сателітному боці тримилевої „мертвої" зони, свобідного продажу всієї преси і книжок, допущення зовсім свобідного персонального руху по всьому терені Німеччини, допущення до свобідних виступів артистів та студій студентів по всіх високих школах на терені цілої Німеччини та припинення німецькими комуністичними радіостаціями заглушування західніх авдицій. Зокрема, Західня Німеччина звернулась з закликом до східніх комуністів, щоб вони, у доказ своєї доброї волі, випустили на волю всіх політичних в'язнів. За даними, що їх оприлюднив міністер всенімецьких справ Якоб Кайзер, від січня 1954 року до кінця 1955 року східні німці випустили на волю 13.428 в'язнів, але є їх ще у Східній Німеччині 18.900. Від 8 травня 1945 року померло по східньо-німецьких в'язницях і кацетах коло 70.000 в'язнів, в тому числі коло 1.000 юнацтва нижче 18 років. У Західній Німеччині є тепер 223 в'язні, заклясифіковані, як політичні. Формально це звернення Західньої Німеччини до східніх комуністів переведено так, що ініціятором був Комітет для всенімецьких справ, який устами опозиційних соціял-демократичних послів поставив урядові 23 питання, що торкались взаємин між обома частинами поділеної Німеччини. Уряд, який знав про ці питання раніше і приготовився з відповіддю, устами міністра для всенімецьких справ Кайзера відповів точка за точкою. Таким чином, цей заклик став фактично відповіддю Західньої Німеччини на останню пропозицію генерального секретаря комуністичної партії в Сх. Німеччині Ульбрихта, щоб обидва уряди розпочали безпосередні переговори над справою об'єднання Німеччини, попередивши їх відмовою від загальної військової служби у себе та від уживання колинебудь атомової зброї. Ульбрихт зробив виразною передумовою взаємної догоди — виступлення Західньої Німеччини з НАТО. У теперішній західньо-німецькій відповіді нічого не говориться про політичну сторінку питання взаємин між західньою демократичною та східньою комуністичною частинами Німеччини, а тільки про фактичне скасування залізної заслони, як перший крок до дальших взаємин.

Обвинувачують вже Сталіна і в опозиції до Леніна і в сприянні правим ухилам

Москва. — Відомий совєтський журнал „Вопросы Истории" присвятив довшу статтю розглядові дореволюційної діяльности розвінчуваного совєтського диктатора Сталіна, в якій стверджується, що в критичних місяцях перед приходом до влади большевиків Сталін був тим, який вів протиленінську опозицію і підтримував „праві ухили" Камєнєва, Калініна та інших. Крім цих головних стверджень в статті подана низка подробиць, які викривають фальшування Сталіним історії комуністичної партії. В офіційних підручниках за життя Сталіна померлий диктатор фіґурував завжди як провідник нелеґальної комуністичної групи в Закавказзі в роках 1901-1902, засновник і керівник таємної комуністичної друкарні в Тбілісі і провідник робітничого страйку в 1904 році. Тепер „Вопросы Истории" заявляють, що ні один з цих „фактів" не відповідає дійсності і що, зокрема, цілком уже фальшиво представлена була роля Сталіна в 1917 році: він весь час діяв проти настанов і плянів Леніна і навіть пробував їх паралізувати з допомогою Камєнєва, якого, як невигідного свідка тих дій, сам наказав у 1936 році розстріляти.

Скликано на липень Верховний Совєт

Москва. — На 1-го липня ц. р. скликано до Москви Верховний Совєт, якого завданням має бути м. ін. затвердження заповідженої редукції совєтської армії на 1,200,000 вояків, скорочення годин праці в різних ділянках народного господарства, реформа пенсійного законодавства і т. д. Однак центральною точкою сесії Верховного Совєта має бути велика промова, яку виголосить Нікіта Хрущов і Ніколай Булґанін. Вони звітуватимуть про свою подорож до Англії та про відвідини різних закордонних прем'єрів і міністрів, які вже відбулись і до липня ц. р. відбудуться в Москві. У цих своїх промовах теперішні совєтські „колективні диктатори" накреслять знову совєтське становище в різних найважніших міжнародних справах — по лінії словесного „співіснування". Закордонна преса звертає увагу, що партійні з'їзди і сесії совєтського наказного „парляменту" завжди можуть приносити якісь несподіванки.

Совєти понагороджували офіцерів фльоти причетних до „зникнення" Крабба

Москва. — Міністер оборони СССР маршал Георгій Жуков нагородив золотим годинником адмірала В. Ф. Котова, командувача совєтського кружляка „Орджонікідзе" і двох нищильників, які привезли до Англії Хрущова і Булґаніна наприкінці квітня ц. р. Адмірал Котов був саме тим, що негайно після повороту кораблів до Совєтського Союзу перший виступив проти „підводного шпигування" совєтських кораблів британським нурцем коммодоре Лайонелем Краббом, який згинув в невияснених обставинах поблизу совєтського кружляка „Орджонікідзе" в дні 19 квітня ц. р. Жуков нагородив водночас золотим годинником капітана згаданого корабля Г. Ф. Степанова. Обидвох нагороджено за те, що вони „визначилися в службі" під час перебування совєтських кораблів в Англії. Крім того нагороджено годинниками й іншими „вартісними дарунками" ще кільканадцятьох моряків, здогадно тих, що запримітили Крабба і допомогли його „зліквідувати". В політичних колах думають, що всі ці нагороди зв'язані з викриттям Крабба і з його таємничою „ліквідацією", що закінчилася трагічною смертю геройського нурця.

ШЕФ ЛЕТУНСТВА ЗДА ГЕН. Н. Ф. ТВАЙНІНҐ ВІДВІДАЄ МОСКВУ

Вашинґтон. — Департамент оборони оприлюднив таке коротке повідомлення: „Секретар летунства Доналд А.

Ген. Натан Ф. Твайнінґ, шеф штабу летунських збройних сил.

Кворлес видав для преси таку заяву: З дозволу Президента ген. Натан Ф. Твайнінґ, шеф летунства, прийняв запрошення від совєтського уряду бути приявним на совєтському летунському показі 24 червня ц.р. Державний секретар і секретар оборони погодилися з цим. Генералові Твайнінґові товаришитиме кількох старшин летунства". Це коротке повідомлення стосується запрошення, що його десять днів тому летунський атташе совєтської амбасади у Москві, полк. Филип Бачинський, передав від совєтського маршала Соколовського, шефа ген. штабу сов. армії, для генерала Твайнінґа на руки зв'язкового американського старшини, полк. Джона Лакі. Спершу те запрошення зроблено телефонічно між названими старшинами, а потім передано офіційно й формально на письмі. Рішення Президента, щоб ген. Твайнінґ прийняв запрошення від большевиків приїхати до Москви на тамошній показ у дні совєтського летунства 24 червня ц. р., попередили наради, що їх Президент відбув ще з державним секретарем Доллесом, перед виїздом цього останнього на 10-денний відпочинок, і потім з шефом об'єднаних штабів адм. Радфордом, головою Розвідчої Агенції Алленом Доллесом та діючим заступником державного секретаря Гербертом Гувером мол. В середу вранці Президент прийняв ще секретаря оборони Чарлза Вилсона й секретаря летунства Доналда Кворлеса, з якими напевне теж говорив про цю справу. Генерал Твайнінґ ще не призначив старшин, які мають товаришити йому. У перших коментарях американської преси на цю тему говориться, що згода на виїзд до Москви на летунський совєтський показ високих американських старшин викликує різні погляди збоку американських політичних діячів, при чому не бракує і критичних думок щодо доцільности такої подорожі. Але водночас підкреслюється, що ця подорож не має нічого спільного зі зреченням будьяких точок у засадничому підході американської політики до Совєтського Союзу та не потягає за собою теж будь-яких дальших наслідків, бо кожний наступний крок у відношенні до СССР залежатиме від окремого вирішування американськими чинниками. Все ж, американська преса признає, що із взаємних відвідин більшу користь мають большевики — наслідком краще зорганізованої своєї внутрішньої безпеки супроти всіх приїзжих до СССР, наслідком спеціяльного добору людей, які виїздять з СССР за кордон (комуністи та ще й здебільша аґенти МВД) і наслідком використовування таких подорожей — чужинців до ССР чи совєтських „туристів" за кордон — для пропаґандивних цілей. В даному випадку підкреслюється, що на совєтському летунському показі будуть репрезентовані дуже численні держави з західнього світу.

Розстріляно кол. прем'єра Азербайджану

Москва. — Міхаїл Д. Баґіров, колишній прем'єр совєтської республіки Азербайджан і перший секретар тамошньої комуністичної партії і три інші високі „достойники" в комуністичній партії і уряду Азербайджану — Борщев, Ґріґоріян і Макаріян — були підсудними на судовій розправі в Баку, столиці Азербайджану, від 12 до 16 квітня цього року засуджені на смерть і розстріляні. Вістку про це принесла місцева газета „Бакінскій Рабочий". Два інші підсудні, Атакішев і Амельянов, дістали по 25 років в'язниці. Всіх їх судили за „зраду" і „змову", яку вони затіяли разом із розстріляним наприкінці 1953 року Лаврентієм Берією. Розстріляним — за вісткою у названій газеті — закидали теж „місцевий націоналізм". Найцікавіше в цій історії те, що всі ті колишні чекісти й емведисти сиділи у в'язниці вже 33 місяці. Кореспонденти закордонних часописів у Москві пояснюють, що саме тепер всіх отих большевиків поставлено перед суд і розстріляно за зв'язок з недавніми заворушеннями на Кавказі після „розвінчання" Сталіна. Комуністична влада цими розстрілами хоче — твердять коментатори — з одного боку, відстрашити місцевих націоналістів і внутрішньо-партійних опозиціоністів від усяких спроб бунту, з другого боку хочуть виказати нібито відданість новому курсові совєтського судівництва, яке карає за безправний терор. „Комуніст" у Москві виступив з великою статтею проти метод Андрея Вишинського, як прокуратора в ославлених процесах 30-х р. р., в яких всі підсудні „признавалися", щоб на підставі власних признань бути розстріляними. —

В СВІТІ

● **З п'яти найвищих гір у світі** досі не здобуто тільки шпилю Давлаґірі в Гімалях (висотою 28,810 стіп. Тепер „здобуває" його арґентинська альпіністична експедиція. На шпиль Лотсе, висотою 27,890 стіп, ведрялись 18 травня у кисневих масках Фріц Люхзінґер і Ернст Ройс, обидва швайцарські німці. Люхзінґер недавно видужав після запалення сліпої кишки.

● **В Західній Німеччині** появились три перші ластівки відновлюваної морської фльоти: у Кілі спущено на воду три 130-тонові патрульні човни, що мають по 17 членів залоги. Офіційно повідомлено, що вони належать до „воєнної фльоти".

● **У м. Константін в Альжирі** арабський терорист кинув минулого понеділка ввечорі на головній вулиці до каварні ґранату, вибухом якої поранено одного араба і 5-х европейців. У різних частинах Альжиру в боях між французькими відділами і партизанами вбито за один лише минулий понеділок 50 арабів.

● **„Партійная Жізнь"**, офіційний орган компартії СССР, заповіла зменшення партійного апарату на 30%. Компартія СССР нараховує тепер 7,215,505 членів і 419,609 кандидатів (на кругло 200 мільйонів населення), але досі ще не було опубліковано, скільки людей зайнято на платних становищах в партійному апараті. Названий часопис нічого не каже, чи редукуватимуть також теперішнє число членів Центрального Комітету (133 члени і 122 кандидати). Комуністичні „апаратчики" — це найбільша зараза для сірих громадян СССР.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered as Second Class mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J., on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

За оголошення редакція не відповідає і не зобов'язується повертати незамовлені матеріяли.

Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

ПРИНЦИПИ І ТАКТИКА

Принципи і тактика — проблема така ж давня, як і політика та суспільне життя. Принципи — це основні тези і засади, з яких робиться дальші висновки, а тактика — це вже залежні від умов моменту засоби доходити певної мети, себто кожночасна стратегія. Принципи і тактика — це „хліб насущний" кожної політики, і коли принципи є непорушні, то тактика може змінятись відповідно до потреб і обставин, не виходячи, очевидно, із загальних рямок суспільної етики й моралі. Принципи і тактика взаємозалежні, а кінцева перемога завжди залежить від величі та стійкости принципів і від тактичної зручности в їх здійснюванні. Сьогоднішня міжнародна політика дає дуже багато повчальних прикладів на принципи і тактику, як дає їх вся історія.

Очевидно, що проблема принципів і тактики є дійсна та важлива також в українській визвольній політиці. Але з жалем приходиться ствердити, що саме ця проблема у нас поважно недомагає, що в нас досить часто плутається принципи з тактикою і тактику з принципами, на чому поважно терпить і вся наша політика. Для ілюстрації варто навести деякі конкретні приклади.

Основний український політичний принцип — це суверенна, ні від кого незалежна і соборна Українська Держава та уряд „народу, через нарід і для народу". З абсолютною певністю можна твердити, що це — основний принцип кожної української партії і кожної групи, до яких, очевидно, не можна зараховувати прихвоснів чужих імперіялізмів вроді горстки комуністів. Нам невідомо, щоб будь-яка група від цього принципу відступила і його зреклась.

Цей основний принцип української політики був заперечений в минулому і його заперечується з багатьох боків, головно збоку сусідів України, також і тепер. Заперечила його Москва, заперечують його поляки, румуни, чехи, мадяри та деякі інші. Очевидно, що з тими, які цей принцип заперечують, нам не по дорозі. А проте, політична тактика саме в ім'я цього нашого основного принципу зводить нас на деяких відтинках шляху разом з тими, що цей принцип заперечують. Це не є ніяка політична новина, бо з такими проблемами зустрічаються всі народи. Шлях до мети має багато етапів, і кожний з цих етапів може ставити окремі вимоги щодо поступування, себто щодо політичної тактики, яка, з одного боку, не може бути запереченням принципів, бо тоді вона була б принциповою зрадою, але, з другого боку, не може бути й непрохідною перешкодою у змаганні до мети, бо це теж не далеке від зради. Принципи бо існують не на те, щоб існувати тільки в теорії, але на те, щоб їх здійснювати в житті і практиці. Це не значить, що ціль має „освячувати засоби", і ми вже на початку підкреслили, що засоби-тактика не можуть виходити поза рамці етики і моралі, але, з другого боку, не можна теж і в ім'я принципу заперечувати чи утруднювати його здійснення.

Як практично виглядають ці справи у нас? З приємністю треба ствердити, що серед українців, без сумніву, існує єдиномислє щодо принципу. І це є основне. Тактика — це вже справа дискусійна і оспорювана серед усіх народів. Саме на тлі тактики постають різні партії, і на цьому тлі вони існують теж серед українців. Лихо тільки в тому, що у нас є забагато плутанини і в нас часто приходить до голосу демагогія, яка тактикою б'є по принципах, не зважаючи на те, що цим вона може лити воду на ворожий млин. У нас занадто легко користуються словом „зрада", через що воно втрачає своє справжнє значення.

У державних демократичних суспільствах справу тактики легко вирішувати звичайним демократичним порядком — голосуванням та виборами уряду. Серед українців ця справа трудніша, і тому в українській визвольній політиці застосовується рівночасно дві або й більше суперечних тактик, з чого постає замішання. Зокрема, трудний горіх становить у нас тепер проблема тактики на тому етапі боротьби за здійснення головного українського принципу, яка зводить нас з тими, що цей принцип заперечують. Як нам з ними йти, знаючи, що вони можуть нам підставити ногу саме тоді, як ми будемо зближатись до мети? З другого боку, ми не можемо відставати, як і не легко їх випередити. Єдиний вихід — не зрікаючись своїх принципів, іти обережно разом там, де разом можна йти і де з такого спільного змагання може скористати українська справа. Це й є складне та відповідальне завдання нашої тактики. З признанням можна ствердити, що наш загал це розуміє, і якщо в таких тактичних заходах трапляються різні труднощі, то їх або підсувають нам наші вороги, або створюють їх загорілі партійні патріоти.

ПОДОРОЖІ ДО МОСКВИ

Подорожі дипломатів, господарників і культурних діячів до чужинецьких столиць — це річ нормальна і необхідна, коли йде про вільний світ і нормальні взаємини між цивілізованими країнами. З постанням державного дивогляду під фірмою СССР образ змінився: спершу взагалі була тільки обмежена кількість держав, які з різних вужчих міркувань визнали большевицький уряд, але й їхні взаємини з СССР були радше формального характеру. Ототожнювання закордонної політики з уїдливою і напастливою партійно-комуністичною пропагандою, вічна лайка і цькування, вдержування щільної залізної заслони і одверте безупинне погрожування всьому світові завойовницьким походом — все це виключало подорожі до Москви. Їздили туди з поклоном і по накази тільки комуністичні діячі з різних країн, і то здебільша крадькома, тавровані у себе в краю, як зрадники. До історії ввійшла подорож Ріббентропа до Москви: його спільна світлина з Сталіним залишилась документом духової спільности тоталітарних ідеологій і фашистського та комуністичного режимів.

Після останньої війни небагато змінилось, бо всеальянтська ідилія тривала коротко. Відвідини голови французького екзильного уряду, потім голови Франції, генерала де Голя у Москві, як і відвідини польського генерала Сікорського ще більше підкреслили пізнішу кампанію Москви проти Франції за її участь в НАТО та ганебну поведінку Москви у відношенні до повстання Варшави і, потім, з перетворенням Польщі в її сателіта. Подорож до Москви за життя Сталіна загально вважалась деградацією політичної моралі. Із смертю Сталіна та започаткуванням „нового вигляду" совєтської політики, її „мирової офензиви" й „дипломатії усмішок" відносини дещо змінились.

Спрагнений миру Захід вхопився тих тактичних трюків совєтської політики, як потопаючий бритви, сподіваючись, що може таки „большевики змінились" і може таки краще для справи миру і нормальних відносин у світі говорити й шукати з ними договорення, аніж бойкотувати їх і тримати в ізоляційному ґетті, що завжди є гніздом інтриг і змови. Таким чином почалися спершу подорожі до Москви різних напівофіційних делеґацій, парляментарних представництв, професійних спілок, науковців і мистців, ба навіть духовників. Подорож австрійського канцлера Рааба й міністра закордонних справ Фіґля дала сенсаційний для світу вислід: австрійсько-московський т. зв. державний договір про відновлення суверенности Австрії й відкликання з тої країни совєтських військ. Подорож Аденауера до Москви скінчилась нав'язанням німецько-совєтських дипломатичних взаємин, що його німці потрактували просто як заплату Москві за звільнення 10 тисяч німецьких воєнполонених. Але ці подорожі вже стали своєрідним прецедентом для західніх державних мужів, що, мовляв, з безпосередніх переговорів із кремлівськими достойниками таки може інколи вийти „дещо" позитивне. Це враження закріпилось, коли новий „колективний провід" в особах Булґаніна і Хрущова почав роз'їздити по світі: не тільки до Варшави і Софії, як столиць комуністичних держав, але й до „невтрального" Беоґраду та західньої Женеви, по столицях південної Азії, врешті — до Лондону. Большевицька зовнішньополітична тактика відома з своєї гнучкости: коли спроби шантажу, стосовані під час формування на Заході бльоку з Західньою Німеччиною (від Пакту Европейської Спільноти по Паризькі протоколи), не вдалися, то большевики забули своє виповідження довготермінових „союзів приязни" з Францією й Англією і повели кампанію за відірвання Англії і Франції від ЗДА та за розвал усього НАТО. Це й було ціллю згаданої подорожі до Лондону і запрошення французького прем'єра Молле та його міністра закордонних справ Піно до Москви.

Ці останні візити, як відомо, скінчилися для Заходу повною невдачею. Ані англійці, ані французи з безпосередніх переговорів із „колективними диктаторами" нічого не виграли. Найближчим закордонним відвідувачем у Москві буде під кінець цього тижня юґославський диктатор Тіто, який поїде „ревізитуватись". Комуністи сподіваються, що внаслідок цієї візити затісниться внутрішня дружба розсварених комуністичних партій. Його вітатимуть, мабуть, з великою помпою' як вітали індійського Неру і як вітатимуть єгипетського диктатора Гамаля Абдель Нассера — голови трьох найважливіших „невтральних" держав. Коли з ревізитою до Москви поїде англійський прем'єр Іден — ще невідомо: він ще хоче трохи відпочити від приємности розмов із Хрущовим і Булґаніним у Лондоні. Зате прийшла свіжа сенсація у зв'язку з відвідинами в Москві: запрошення представників летунства ЗДА на совєтський летунський показ в Москві. Вправді державний секретар Доллес своєю заявою в минулу суботу притупив вістря цієї сенсації (мовляв: такі запрошення большевики розіслали багатьом державам), проте, ця остання подія підкреслила совєтську засадничу політичну лінію, притягати до Москви якнайбільше відвідувачів не для того, щоб з ними ладнати і щоб використовувати такі відвідини для впорядкування світу по лінії миру, свободи і безпеки, а для творення ілюзій тих добродійств, щоб з черги використовувати ту ілюзію для власної пропаґанди.

Приїзд до Москви якнайбільшого числа гостей, по змозі найвищих достойників потрібний большевицькій верхівці для трьох головних цілей: 1) підвищення авторитету большевицької влади в очах маси підсовєтських громадян та переконування їх, що большевицький режим гривкий, стабільний, „вічний", 2) переконування азійсько-африканських народів, на приєднування прихильности яких наставлена тепер інтенсивна совєтська кампанія, — що СССР дійсно веде політику „мирного співіснування" і що це „співіснування" осягнене вже у практиці, і 3) для морально-політичної демобілізації вільного світу. І тому, властне, під кутом цих трьох завдань Хрущову так дуже залежить, щоб його і Булґаніна запросили до Вашинґтону. У чому ж можуть реально і практично договоритись Вашинґтон і Москва? Яка спільна плятформа з'яже ці дві столиці, символи двох ідеологій і двох політичних філософій, так само непримирливих, як непримирливі вогонь і вода? Ніякого істотного конкретного висліду з таких відвідин і ведених з їх приводу політичних розмов не може бути. Може бути тільки дуже одностороння користь — для совєтської політичної пропаґанди, для баламучення світу, для підрізування моральної стійкости людей у вільному світі і для обдурювання нещасних підсовєтських громадян. Тому повну правду казав сен. Новленд, коли обурювався на саму можливість запрошення Хрущова-Булґаніна до Вашинґтону й прийняття їх у кімнатах, в яких живе дух Линкольна. І тому також найбільші застереження викликає заввага пресового речника Білого Дому Снайдера, який заявив, що він „не здивувався б" якби — одержавши запрошення на приїзд до Москви — шефи американських об'єднаних штабів прийняли таке запрошення. З якою ціллю? — запитує себе сірий американський громадянин і кожний політик, який знає тактичну гру большевиків з отими візитами й ревізитами.

Подорожі до Москви недоцільні, якщо їхати туди з метою добитись конкретних політичних поступок у справі дійсного миру і дійсної безпеки, заснованих на принципах волі. Подорожі туди для маніфестування доброї волі і примирливости, з увагою на гасло „коекзистенції", шкідливі, бо в принципі — неморальні. І тому найкраще для світу і для ідеалів людства було б, якби тих візит і ревізит було якнайменше, щоб баламутство не ширилось і щоб не опоганювати добрих імен західніх державних мужів, політиків, військовиків і культурників, використовуваних потім большевицькою пропаґандою.

Любомир О. Ортинський

ПОЛЬСЬКО-УКРАЇНСЬКА ЖУРНАЛІСТИЧНА ЗУСТРІЧ

Мюнхен. — 23 травня вечорі відбулась тут в приміщенні Спілки Українських Журналістів, в залі мюнхенського Кунстґевербегавсу, зустріч польських і українських працівників пера. Імпреза, зорганізована спільними заходами СУЖ'у і Синдикату Польських Журналістів в Німеччині, була подумана як обостороння інформація про ситуацію в Польщі й Україні і стягнула понад шістдесят учасників, членів обох товариств.

Тридцять польських журналістів, що заступали майже всі відтінки польського політичного життя, і таке ж число українців, редакторів мюнхенських і поза мюнхенських українських газет, вислухали привіти голови СУЖ'у інж. Д. Андрієвського і президента Синдикату Польських Журналістів ред. М. Пйотровського, що вказували на конечність взаємного пізнання пресовиків сусідніх народів і зазнайомлення з положенням в обох країнах.

Доповідь про ситуацію в сучасній Польщі дав у польській мові відомий публіцист і політичний діяч середовища Нєподлеґлосьць і демократія (НіД) д-р Иордан. Для зрозуміння процесів, що відбуваються тепер у Польщі, і що їх прелеґент назвав „відлигою", треба запізнатися з економічним положенням країни. Наприкінці 1955 р. закінчилась польська шестирічка, що вправді виказала поважний зріст важкої індустрії, але стояла далеко позаду від визначених пляном цілей. Це проявилося головно в ділянці сільського господарства і легкої промисловости, що ніяк не всилі забезпечити населенню задовільного життьового рівня. Цілком завів плян колективізації сільського господарства, яка на кінець минулого року осягнула всього лише 23% „соціялістичного сектора", в чому враховані передусім державні фільварки на „відзисканих землях". Занепад живого сільсько-господарського інвентаря і виконання пляну хлібозаготівель тільки на 2/5; непропорційна розбудова військової й тяжкої індустрії коштом легкої-споживчої, довело до зубожіння населення і його невдов[illegible] з режиму. „Відчуження партійного апарату від мас", — як описово й законспіровано називається в партійній номенклятурі спротив населення партії, назвав прелеґент одною з головних причин лібералізації різних відтинків суспільно-громадського життя сучасної Польщі.

Ця лібералізація або „відлига" почалася ще в 1954 р. рядом статтей в пресі, спершу на культурному відтинку. Її до деякої міри толерувала партія, хоч вимоги реформістів мали малі шанси на успіх. Це були в першу чергу інтелектуальні кола і працівники пера та мистецтва, люди, що, крім своєї особистої питомої ваги спеціялістів і мистців, не мали підтримки суспільности. Щойно 20-й партійний з'їзд і засудження „культу особи" відкрив для цього гурту, що його д-р Йордан називає речниками „відлиги знизу", можливості здійснити деякі їхні постуляти. Таким чином побіч реформ, заініційованих партією і спрямованих до обмеження сваволі уряду безпеки, звіль-

(Закінчення на стор. 3-ій)

СВІТ ПІЗНАЄ ПРАВДУ ПРО УКРАЇНУ

У денверській газеті „Рокі Мавтейн Ньюз" з 16-го травня ц. р. була вміщена стаття Велінґтона Лонґа п. з. „Марні вигляди для каторжників Росії", в якій автор обговорює один з найновіших трюків Москви — ліквідацію концентраційних таборів у Совєтському Союзі. Згідно з названою статтею, заяву про ліквідацію концентраційних таборів зробив совєтський поліційний урядовець перед французькою парляментарною групою. При тому, одначе, той урядовець „зрадив" ге, що т. зв. „поправні табори" залишаться надалі.

В. Лонґ подає знаменитий осуд совєтській брехні, кажучи, що зміна в справі концтаборів полягатиме тільки в тому, що всі теперішні концтабори одержать на папері нову назву.

Для нас згадана стаття цікава тим, що в ній признається правду про Україну. Правду, про яку у світі ще не всі гаразд знають або не хочуть знати.

В. Лонґ каже, що комітет для дослідження невільничої праці при Об'єднаних Націях в своєму звідомленні подав до відома, що „поправна праця" в Совєтському Союзі становить велику частину в національній економіці. Це лаконічне звідомлення, каже п. В. Лонґ, охоплює найжахливішу в світі систему експлюатації праці.

Після влучних критичних завваг про страшні відносини в совєтських концтаборах та про їх „ліквідацію", В. Лонґ каже: „Совєти застосовують також рабську систему як засіб у винищуванні людей. Кажуть, що 45% жертв цієї системи є українці, яких з-поміж усього совєтського населення найтяжче комунізувати. Працюючи довший час на мізерному харчовому приділі, вони вигибають. І таким способом Кремль не тільки одержує дешеву робочу силу, але й поволі елімінує клопітливу проблему меншостей".

Сумне це признання для нас, але, з другого боку, ця коротка згадка В. Лонґа робить добру прислугу нашій визвольній справі. Культурному читачеві вистачить і цього, щоб зрозуміти, що значить таке винищування народу і серед яких страхіть воно мусить проходити.

Американські читачі активно реаґують на те, що пишеться в їхній пресі, а це є ще одним доказом того, що в направду демократичній державі між тими, що пишуть, і читачами існує контакт, зобумовлений свободою слова і думки. Тут реакція читачів служить для тих, які пишуть, мірилом того, чим читачі найбільше інтересуються.

Очевидно, що на згадану вище і їй подібні статті американський читач не дуже реаґуватиме з тої простої причини, що американці в загальному не заінтересовані в справах чужих держав. Отже, спонукати американського журналіста до частіших згадок про Україну і нашу справу (очевидно, тих, які виявили вже добру волю) могли б тільки ми, українська еміґрація, чи американці українського походження. Ось і в цьому випадку, якби В. Лонґ одержав від наших людей хоч кількадесят листів з подякою за його позитивне ставлення до української справи, то це було б великою заохотою для нього і в будуччині згадати щось про нашу визвольну справу, і він з певністю постарався б при нагоді це зробити. Але якщо його писання пройде без жадного відгуку, то можна сумніватися в тому, чи він ще колись вернеться до цієї теми.

Недавно в редакційній статті „Свободи" із задоволенням признавалося, що велика кількість українських іміґрантів у ЗДА активно реаґують на журнальні та газетні статті, в яких неправильно висвітлюється наше питання. Таким признанням можна тільки радіти. Та хто зна, чи не трапляється так, що на одну таку публікацію посипляться протести, а на якусь другу ніхто не відізветься, бо кожен може сподіватися, що за нього хтось інший зробить. Таке саме явище може бути із подякою за прихильні нашій справі публікації.

Чи не варто було б зробити справу наших протестів, спростувань і подяк більш ефектовною, організуючи її в такий спосіб, щоб по всіх місцях скупчення української іміґрації ці обов'язки доручалось культурно-освітнім референтам при управах громадських установ, які виконували б їх не тільки в своїм імені, але також в імені цілого осередку. Таким чином ні одна клевета не пройшла б без протесту, чи щось прихильне нашій справі — без подяки.

Не всі протести й спростування можуть бути роблені тільки пересічним культурно-освітнім референтом, особливо в тих випадках, коли потрібні вичерпні знання якоїсь справи і науковий авторитет. Для полагодження таких справ повинні братися українські наукові установи. За відомості, які й досі подається в словниках Вебстера, робиться не тільки досадно, але й соромно. Чи роблять наші науковці якісь старання в справі зміни тих глумливих і понизливих інформацій про Україну?

Це, одначе, не означає того, що коли ми поставимо справу так, як вище запропоновано, то ситуація відразу покращає і всій протиукраїнській пропаґанді прийде кінець. Ми свідомі того, що наша протидія буде успішною тільки там, де протиукраїнська акція шириться внаслідок збаламучення, непоінформованости і нездецидованости. Всі інші протиукраїнські виступи і цілеві затьмарювання правди про Україну продовжуватимуться далі, бо ними керують ті, які обернули Україну в колонію, а 40-мільйоновий український нарід — в рабів.

К. Крупський

НАУКОВЕ Т-ВО ІМ. ШЕВЧЕНКА

У СТОРІЧЧЯ НАРОДИН ІВАНА ФРАНКА

Збірник праць і статтей, приготованих на Наукову Конференцію 12 і 13-го травня 1956.

(1)

ІВАН ФРАНКО

(Передмова)

Після Шевченка Франко займає передове місце в колі українських національних велетнів. Поет, письменник, виховник, журналіст, науковець, політик, пробудник і будівник — це окреслення того неструдженого каменяра, що сорок років промощував українській нації шлях до волі і знання.

Син українського села, наділений величезними дарами ума й серця, бистрий, розумний і відважний, невгнутий і спочутливий — це прикмети його особовости.

Школа й життя в твердих умовах закріпили його спадкові дари. Уже в дрогобицькій василіянській гімназії почав студіювати і творити. У львівському й віденському університетах віддався студіям усього, що тільки збагачує людину духово. Література, історія, філософія, мовознавство, суспільна економія, етнологія, законодавство — то були предмети його зацікавлень і шукань. В цих ділянках він прочитує все, що тільки було можна знайти в бібліотеках, користаючи з докладного приготування до наукових студій та з практичного знання чужих мов. Не тільки книжка стає джерелом його наукової праці, але також реальне життя різних суспільних кляс, народна усна словесність та суспільно-політична думка серед тодішніх кол громадянства. Особливе його спочуття огортає рідні села і робітницькі осередки, для яких придумує засоби в боротьбі з нуждою, темнотою та безпорадністю. Теоретичні студії робітничого питання в Західній Европі, залежність робітництва від капіталу розбуджують у ньому бажання зображувати трагічні постаті з-посеред нуждарів. Нові і свіжі думки поступовців, тюремні переживання та власний тяжкий досвід в оточенні заскорузлости, москвофільства й „рутенства" — все те загострює його ум і серце. Він ставить собі мету: бути корисним для свого народу та виховати його від основ. Це спричиняє тисячі турбот і прикрих колючок збоку суспільства, яке йому зразу не піддається. Щойно в 25-річчя його творчої праці, тобто в 1898 р., Франко зазнає перших познак прихильности збоку громади. Тоді він з'ясував їй своє становище в промові: „Як син селянина, вигодуваний твердим мужицьким хлібом, я почував себе до обов'язку віддати працю свойого життя тому простому народові. Вихований у твердій школі, я відмалку засвоїв собі дві заповіді. Перша то було властне почуття того обов'язку, а друга, то потреба ненастанної праці. Пізніше я пізнав, що й нам усім, як нації, ніщо не прийде задармо, що нам ні від кого ніякої ласки не надіятися. Тільки те, що здобудемо своєю працею, те буде справді наше надбання". Тому й завжди був готовий до посвяти, до жертви для громади. Тому й давав їй свої ідеї, формував її світогляд і різьбив її нову душу. Від юних „Каменярів" до дозрілого „Мойсея" питання боротьби за ясну майбутність народу не сходить з його творчої думки. У „Панських жартах" і „Захарі Беркуті" він показав, що для перемоги в боротьбі потрібно віри в національні сили, потрібно єдности.

Що вірив він у перемогу, це виявляє його Пролог до „Мойсея", особливо знаменні його слова:

„Та прийде час, і ти огнистим видом
Засяєш у народів вольних колі.
Труснеш Кавказ, впережешся Бескидом,

Покотиш Чорним морем гомін волі,
І глянеш, як хазяїн домовитий,
По своїй хаті і по своїм полі."

Кость Кисілевський

Богдан Кравців

ФРАНКО — ЛІРИК

В усій велетенській критичній літературі про Франка тільки небагато авторів писало про Франка, як про поета. Франко-громадівець-суспільник, Франко-публіцист, Франко-учений — були ділянками Франкової діяльности і творчости, що привертали до себе майже виключну увагу його біографів, його критиків і рецензентів. Це й не диво, бо приматом суспільної праці можна визначити 1880-1900 роки в житті західньо-українського громадянства, і під таким аспектом проходила не тільки вся діяльність і творчість Франка у тих роках, але з такого погляду підходили теж до Франка здебільша всі тодішні й пізніші дослідувачі та оцінювачі. З погляду громадівства, доводжуваного до вузького — невластивого Франкові — партійництва, розглядають життя і творчість Франкову теж і сьогоднішні підсовєтські дослідники, виключаючи з цього життя і творчости дбайливо все, що не вміщається в наказану їм партійно-комуністичну оцінку, чи у встановлені рамки.

З літератури про Франка, як поета, що її маємо тут під рукою, треба назвати три праці: написану 1909 року розвідку Антона Крушельницького „Іван Франко (поезія)", видану в серії „Літературні характеристики українських письменників",[1] статтю Миколи Євшана (Федюшки) „Іван Франко" з 1913 року[2] і статтю Миколи Зерова „Франко — поет", написану наприкінці 20-их років.[3] З невикористаних тут треба згадати праці С. Єфремова („Співець боротьби і контрастів"), А. Музички та інших.

[1] Антін Крушельницький, Іван Франко (поезія). Літературні характеристики українських письменників I. Загальна Бібліотека ч. 12-14. Галицька Накладня Якова Оренштайна в Коломиї, мал. 8°, стор. 279.

[2] М. Євшан, Іван Франко (Нарис його літературної діяльности). „Літературно-Науковий Вістник", кн. IX за вересень 1913, стор. 269-290.

[3] Микола Зеров, Франко-поет. В збірці „До Джерел". Історично-літературні та критичні статті. Краків-Львів, 1943, стор. 117-148.

РОЗІЙШЛИСЯ МИ...

Розійшлися ми так несподівано...
Не забути ту осінь мені!
О, чому обірвав ти тоді — давно
Наші юні, невизрілі дні?

Ти стійкий був розважною силою,
В'яли, никли у листі сліди...
Зупиняти тебе не хотіла я,
Прошептавши востаннє: не йди!

Загорілися роки — і вигасли...
В тебе, знаю, дружина... сім'я
І мабуть самота твоя виросла,
Що моє пригадав ти ім'я?

І мабуть за піснями осінніми
Затужив ти, за чаром розмов,
Що на стежці, між листям [і тінями
Ти шукаєш колишнього знов?

Не ходи, не блукай попід [вікнами,
На знайомому місці не жди!
Розійдемося, друже мій. Зникнемо
Назавжди.

РАЇСА ШУМСЬКА

НЕЗВИЧАЙНА ПОЯВА „МОЙСЕЯ"

(Рефлексії з прем'єри поеми Івана Франка в УТА 20 травня, Ню Йорк)

На виході із залі по закінченні дійства один відомий наш поет сказав. „Якби мої твори (не ті, що є, а ті, що тепер стараюсь мати) так прочитали після моєї смерти, то я ожив би в пеклі і навіки перейшов у рай."

А ось реакція іншої людини: „За останнє десятиліття мого бування в німецькому, американському й українському театрах, включаючи кіно, мене оце вперше в театрі стрясло й освіжило до дна. Діяли дві речі: сила мистців сценічного слова і сила Франка, якої ми досі такою мірою, як показала ця вистава, не знали".

Якщо не рахувати голосу, світла і обмеженої до мінімума міміки й жесту акторів, то на сцені фізичного дійства не було. Тільки виключно повне духове зосередження уваги слухача - глядача могло забезпечити його заанґажованість у дійстві, безмежно тонкому й складному своїм змістом і духом. Але півторагодинне читання поеми, написаної в незмінно - однотонному розмірі три- і двостопового анапесту, тримало величезну залю понад півтора години в стані абсолютної тишини.

З темряви виринає праворуч світляною плямою Іван Франко. Під ним горять малинові троянди. Коло портрету нечутно з'являється в сутінках, мов тінь, актор. Йосип Гірняк говорить кілька слів про захмарну вершину творчости Франка — „Мойсей". Біблійне оповідання розкриває трагедію викоріненої нації, її провідної душі. Душі Мойсея, розіп'ятого між відданістю Богові, божественному призначенню — і між слабістю та хисткістю свого народу, себе самого. Пророче видіння грядущих катастроф, нещадна правда критики слабостей людини і врешті власний гіркий сумнів у всьому на порозі землі обітованої і власної смерти . . . А над усім всеобіймаючий голос Бога і призначене ним фаталістичне зрушення мас народу в невідомий похід у невідому будучину світів. Пролог, як увертюра, як сума сумарум дійства, звучить в устах Гірняка без жадного громового піднесення, до якого ми звикли в гімназіях і на громадських врочистостях, але із тихою силою такої напруженої стриманости, від якої можна розридатися.

І аж тепер розкривається завіса.

Півтонами проходять хвилі світла по сукнах. Минає день, настає вечір, залягає ніч. І знов світанки і дні чергуються з присмерками й ночами. По сцені наче проходить вічність. Немов клявіші ґігантського органу — посередині на легкому підвищенні білі постаті жінок і за ними ледь вище, чорні постаті мужчин. Це „голос поета", голос народу, серед них і їхні псевдовожді — Датан та Авірон. Праворуч у темрявій заглибині за бар'єром світяться обличчя хору. Він співає без слів, як у древньому японському театрі „Кабукі", і це так підходить до емотивних старогебрейських мотивів, прегарно скомпонованих Миколою Фоменком.

„Сорок літ проблукавши, Мойсей . . ." — це одинадцятичленний хор — „Голос поета". Він же і голос народу. Чорні і білі ряди їх звертаються різко наліво, ведуть зором через залю направо і тут на камені (а справді — це звичайна оббита білим полотном катедра лектора і стільчик) з'являється Майсей. Поки він мовчить — це звичайна постать нашого дня у чорному сюрдуті і в окулярах. Але ось він сказав слово — і перед нами древній пророк серед пустелі і свого спустошеного народу. Було трудно серцю пережити цю сковану силу величанського внутрішнього напруження Гірякового Мойсея. Його гнів, його пісня (так, пісня сказана словом) любови до людини з усім її добром і злом, красою і потворністю — потрясаючі. І якщо до того ж глядач має в пам'яті живу біографію Франка, його трагічний конфлікт із власною нацією, його отвертість і самоту („огортає мене самота, мов те море безкрає"), якщо ви знаєте всі ті камінці, об які збивала ваша Вітчизна свої ноги на дорогах своїх „пустинь", то вам нема рятунку від цього чисто біблійного дійства. Ви почуваєте, що світ і люди та нації в ньому мають суттю речі лише одну одиноку біографію. Мабуть після „Березоля" це таки найбільший осяг Гірняка.

Поруч із цим осягом стоять коротші та з неменшою силою виконані ролі Азазеля Олімпії Добровольської та Єгови Володимира Змія. Ці три голоси творять третю структуральну групу сцени. Групу Мойсея, що стоїть між Богом і демоном.

Велике щастя мала в цій виставі режисер Олімпія Добровольська, на якій лежало так зване „мистецьке оформлення слова", тобто, фактично всієї речі, яка є зроблена головно зі слова і словом. Невипадково вирвалось нам порівняння одинадцятки акторів — „голосів поета" до клявіятури. Не тільки зовнішньо, а й звучанням своїх голосів вони творили ідеальну цілість. Також сольові їх моменти були досконалі, чи то в голосах дітей, чи поета, чи Авірона і Датана. Інтонації, реґістер голосів, дикція були супроводжені дуже тонко одміряною мірою ґри мімікою і рухом. Уся річ була уйнята в цілісний ритм, який становив внутрішню вісь дійства і був зовнішньо оформлений і посилений ритмом світла (Змій і Вол. Гірняк) і музики та співу (диріґент Л. Крушельницький). Щастя режисера Добровольської тим більш завидне, що більш як половина акторів, це її найновіші учні-початківці. (Шкода, що інші старші актори УТА втратили прекрасний шанс участи в „Мойсеї").

До хиб вистави можна зарахувати недостатнє озвучення залі — в деяких місцях залі треба було напружувати слух, що в такого роду дійствах недопустимо. Обличчя Мойсея освітлювалося лише згори і цим втрачалось двля глибшої частини залі обличчя актора. Здається також, що Азазель мав би бути відсутній на сцені, як і Єгова (це і в поемі лише „голос").

Юрій Лавріненко

В. А. ДОЛЕНКО В НЮ ЙОРКУ

15 травня прилетів з Европи і зупинився в Ню Йорку член Президії та голова Комісії закордонних справ Української Національної Ради — відомий адвокат з Харкова Володимир Андрійович Доленко. Перед виїздом з Европи В. А. Доленко відвідав Лондон, Париж та інші більші місця перебування української еміґрації.

З близьких до п. Доленка кіл інформують, що метою його приїзду до Америки є поінформувати українців у ЗДА, Канаді і країнах Південної Америки про роботу УНРади, поглибити зв'язки з американськими громадськими організаціями, що в основу своєї діяльности поклали боротьбу з большевизмом, і ближче ознайомитися з станом та роботою організації СЗСУ—СП — засновником і лідером якої він є.

ПОЛЬСЬКО-УКРАЇНСЬКА ЖУРНАЛІСТИЧНА ЗУСТРІЧ

(Закінчення зі стор. 2-ої)

нення дотеперішнього міністра справедливости і цілого ряду прокураторів, реабілітації колишньої партійної опозиції в особах Гомулки і Спихальського, далі — амнестія для коло 70 політичних в'язнів, в тому числі для колишніх членів Армії Крайової і її реабілітація устами прем'єра Циранкевіча — внаслідок тиску населення дотеперішня „дисципліна слова" послабшала і люди заговорили і навіть почали писати про те, що справді думають вони про ряд державних інституцій і про порядки.

Одночасно з процесом реабілітацій і амнестій назрівають в лоні самої комуністичної партії в Польщі реформістичні тенденції, що проявляються двома видами: своєрідною опозицією в партійному керівництві, що хотіло б звільнитися від всевладного диктату Москви, і серед партійного апарату, що домагається демократизації партійного життя, свободи вислову і пошанування інших поглядів, контролі партійних інституцій і політики, що йшла б не лише „згори", але і „знизу". Ці два ревізіоністичні середовища, разом із згаданими вже вище колами інтелектуалів, є сьогодні центрами лібералізації життя, кожний з окремою питомою вагою і впливами. Найслабшим є, звичайно, останній, що кожної хвилі може бути прикликаний до порядку.

Свою аналізу польської „відлиги" закінчив референт ствердженням, що йде про далекосяглий історичний процес, який щойно почався і який на своєму шляху може ще зазнати різних змін, зворотів і т. п. Говорити будь-що про його остаточне закінчення сьогодні годі, як невільно не добачувати факту, що не зважаючи на деякі полегші і зміни, все ж іде переважно про ініціятиву партії, яка контролює всі ці реформи. Наявність же в Польщі одної тоталітарної політичної групи, Політбюра партії, що й далі монопольно керує життям країни, наказує особливу обережність в оцінці теперішньої ситуації. З другого боку, д-р Йордан відмітив, що, як завжди в історичних процесах, велику ролю відіграють випадки і реакція маси, що часто ставлять провідирів перед доконані факти і виростають своїм засягом понад голови менаджерів.

Про ситуацію в підсовєтській Україні говорив редактор газети „Сучасна Україна" Є. Штендера. В рефераті про формальні й фактичні дані державности УССР, що мали на меті впровадити польського слухача в матерію, доповідач дав характеристику українського економічного і культурного життя, підкреслюючи велику ролю української визвольної боротьби, а зокрема підпілля, на його національне забарвлення. Нав'язуючи до „української відлиги", що не прибрала таких форм, як у Польщі чи інших сателітних державах, Штендера відзначив деякі прояви лібералізації, які помічаються на відтинку культури. Ці прояви почалися з усунення секретаря ЦК КП України Мельнікова, а скінчилися на реабілітації Скрипника. Досвід минулого, в першу чергу досвід ліквідації доби після т. зв. українізації і чистки, є напевно тим моментом, що стримує українське населення від виявлення своїх поглядів назовні відносно переводжених змін.

У дискусії, яка тривала дві години і в якій брали участь польські та українські учасники (з польського боку: пп. Вежбянський, Завадзький, Заморський, Пйотровський і Леґнас; українського: Білинський, Гловінський, Майстренко, Кушпета, Мартинець, Которович, Ортинський і Зенон Пеленський), питаннями до референтів і власними доповненнями заокруглювано погляд на рефероване теми.

Тема зустрічі була точно означена і всі дискутанти її строго дотримувались, не запускаючись в будь-яку спірну проблематику. Йшло про те, щоб дати змогу польським і українським журналістам взаємно пізнатися і шляхом вислухання рефератів про Польщу й Україну збагатити своє знання. Ця ціль була досягнена і, хоча імпреза не мала спеціяльного політичного забарвлення, вже самий факт зустрічі поляків з українцями надав їй своєрідного посмаку, до речі дуже позитивного. Бо, хоч ми географічні сусіди і наші народи співтовариші недолі російсько-большевицької окупації, точок зближення між нашими еміґраціями, принаймні охоти одне одного пізнати було дотепер дуже мало. Єдиний на вечорі момент, де був заторкнений недавнім поворотцем з Воркути, п. А. Білинським, польсько-український стосунок, — як він назрів у концтаборах СССР і як в'язні обидвох народів прийшли до переконання, що дальша взаємна боротьба між Польщею й Україною означає самознищення цих народів, — був сприйнятий довгими оплесками всіх присутніх.

У заключному слові ред. Пйотровський висловив надію, що на цьому не закінчаться зустрічі польських та українських журналістів і що „вільні представники обох народів на еміґрації не схочуть залишити виключного монополю на оформлювання польсько-українських відносин українським і польським комуністам".

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

Филаделфія, Па.

Заснування Делеґатури Товариства Прихильників УВУ

Ще в грудні минулого року зібрався невеликий гурток громадян та рішив зорганізувати Делеґатуру Товариства Прихильників Українського Вільного Університету. Після підготовної організаційної праці Делеґатуру оформлено. Головою обрано д-ра Миколу Рибака, містоголовою д-ра Володимира Пушкара, секретарем інж. Еміліяна Цегелика, скарбником мґр. Івана Скочиляса, члена Виділу д-ра Миколу Ценка. До контрольної комісії ввійшли: д-р Данило Богачевський, д-р Волод. Вачинський та д-р Бернадин. В зимових місяцях переведено збірку, яка у висліді дала біля трьох сот долярів для Українського Вільного Університету що діє тепер у Мюнхені. Для збільшення приєднання членства та для інформації нашого громадянства у Филаделфії, в програмі живих газет, що їх влаштовує місцева „Самопоміч", голова Делеґатури д-р М. Рибак мав доповіді про Вільний Університет та про значення високої школи у культурному розвою нації.

Ціллю Делеґатури є матеріяльна допомога для нашої Альма Матер, що опинилася на чужині без фінансових засобів. Членство є двояке: дійсні члени з вкладкою по 1 доляррові місячно і спомагаючі по 50 центів. Після першої світової війни зорганізувала наша еміґрація в Празі Український Вільний Університет. Висока ця школа видала ряд висококваліфікованих фахівців та вчених. Вони добре прислужилися українській культурі і народові. Після другої світової війни Університет перенесено до Баварії, бо Прагу зайняли большевики. Завдання теперішньої еміґрації є куди більше тепер, як після першої війни, бо москвини окупували всі наші землі. Український Вільний Університет, що діє тепер в Мюнхені, це одинокий наш університет у вільному світі, який може плекати нашу науку без большевицьких викривлювань наукової правди. Фінансова піддержка цієї установи є нашою повинністю, зокрема обов'язком тих людей, які студіювали у цьому університеті або зв'язані з ним науковими працями.

Іван Скочиляс.

Маямі, Фла.

Концерт української піяністки.

15 квітня ц. р. відбувся з рамени маямського відділу Музичного Клюбу Америки (Мюзишенз Клаб оф Америка) концерт української піяністки Наталії Климкевич. В програму входили: Концерт д-моль Вільгельма Фрідемана Баха, Соната д-моль Доменіко Скарлятті, Угорська рапсодія ч. 12 Ліста, Капрічіо Брільянт оп. 22 Мендельсона і чотири твори українських композиторів. — Пісня до схід сонця С. Людкевича, Колискова В. Барвінського, Інтермеццо Н. Нижанківського і Етюда е-моль В. Косенка. Концерт відкрила д-р Берта Фостер, президент Музичного Клюбу Америки і б. декан Маямського університету, зазначила, що піяністка завсіди вважає своїм обов'язком пропаґувати українську музику в ЗДА і відмітила тернистий шлях українських композиторів за останні десятиріччя. Численно зібрана публіка виявила помітне зацікавлення українськими творами. Партію другого фортепіяну в Капрічіо Брільянт Мендельсона виконав д-р Роман О. Климкевич. Концерт знайшов відгук в маямських щоденниках і музичних журналах, які зазначили українське походження піяністки і виконання творів новітніх українських композиторів.

Присутній.

Успішний виступ Юрія Богачевського в новій американській опері

Юрій Богачевський, студент музичної консерваторії в Ню Йорку, виступив в новій американській опері п. н. The Ordeal of Osbert (тортури Осберта), до якої лібретто й музику написав молодий американський композитор Алян Дейвіс, що особисто диригував оперою.

Опера була виставлена в днях 24 і 25 травня ц. р. заходом оперного факультету (Opera Workshop) Ню Йоркської музичної школи: "Third Street Music School Settlement", при супроводі оркестри зложеної з 35 інструментів, в авдиторії цієї ж музичної школи — виповненій поза береги добірною американською публікою з музичних і театральних кіл Ню Йорку.

Молодий бас-баритон Юрій Богачевський, який до речі має стипендію оперного факультету згаданої музичної школи, виступив як співак-соліст в ролі Sir Petherick-а. Цей його перший виступ на американській сцені був незвичайно вдалий і викликав серед приявних на виставі американських професіоналістів і театральних підприємців дуже прихильні коментарі.

Треба підкреслити факт, що на згадану виставу звернула увагу нюйорська критика, публікуючи дня 25 травня ц. р. на сторінках найбільших американських щоденників „Ню Йорк Таймс" та „Геральд Трібюн", обширні нотатки, із признанням виконавців керівних партій, між ними теж Юрія Богачевського.

Додатково треба згадати ще про інше професійне досягнення Юрія Богачевського: він підписав перший в своєму житті контракт з відомим американським оперним підприємством: "Allentown Melody Circle" на літній сезон 1956 р.

Український Літературно Мистецький Клюб
Ню Йорк 149 2-га Ев.

В пятницю 1-го червня ц. р. відбудеться заходом Літературно - Мистецького Клюбу" в Ню Йорку, доповідь проф. В. С. Горбачевського п. н. „Профілі українського ренесансу в аспекті ідеократизму". (Закінчення циклу доповідей про світоглядові засади ідеократизму). Початок о 8-й годині вечора.

Зі Спорту

ТРІЮМФ ТРИЗУБА У ФИЛАДЕЛФІЇ

Филаделфія, 20 травня 1956 — Футболісти УСТ Тризуб, добули лавр грандіозного спортового тріюмфу. Наші спортовці Филаделфії, виграли в тяжкому змагу футбольне першенство аматорів Сходу ЗДА. По нерішеній — 3:3 в Питсбургу, що було справжнім успіхом українського національного спорту, перед чужинецькою публікою, наша симпатична команда Тризуба, на майдані Лайттгавзу — добилась цінного звання чемпіонів. Грубо, поверх 3,500 глядачів, через 120 мін. гри переживало великий, твердий, та емоційний відплатний змаг фіналу, перший в історії так українського, як американського спорту. В несподівано напруженій, гострій, та закритій боротьбі, яка ціхувалась дозою найбільшого завзяття і жертвенністю обох команд, партнерів малого фіналу — ТРИЗУБ — переміг, цьогорічного професійного чемпіона ЗДА, ніким непобиту в грах за обі чаші Америки, команду питсбурських сталеварників — ФК Гармарвилл Гарікенс — рахунком 2:1 (1:1, 0:0).

Склади Команд: УСТ Тризуб, Филаделфія — Аннюк, Королик, Куденко, Козак, Марчук, Гарасим, Е. Чижович (П. Сеник, Світенко, В. Чижович (ІІІ), І. Чижович (І), Луценко, Чернявський, д-р Павлічка, Олійник, Варварюк (потерпів сильну контузію лиця в Питсбурґу).

Питсбурґ, (Ню Кенсінґтон) — Маліновскі, Якопек, Федуш, Кадик, Векстер, Скаболіні, Ютчел, Т. Креддок, Б. Креддок, Пічок, Галясовскі, Різеведж, Говард, Стрісненкоф, Фріш, Ормонд.

Рішальні моменти: 57 мін. Ігор Чижович добуває ведення 1:0 для Тризуба, по брилянтній центрі д-р Павлічки. 81 мін. лівий крайник Тризуба грубо фавлований правим заложником Гарікенс (Федуш), інтервенція глядачів, змагунів, проводу Тризуба, і поліції. 82 мін. Якопек, рейдуючий заложник Гармарвиллу, виткориставши замішання невблагано рівняє 1:1. Відплатний матч, так як в Питсбурґу 3:3, нерішений у Филаделфії 1:1. Додаткова гра 2Х15 мін. обі команди грають дуже осторожно. 117 мін. паде рішення в користь Тризуба — після акції братів Чижовичів, Богдан Сеник встановлює рішення 2:1 і посилає Тризуб, як першу команду українців до великого фіналу аматорів ЗДА. Через останніх 3 мін. гра ведеться під контролею Тризуба.

Через 120 мін. відплатного фіналу, українська команда мала більше з гри, що належала до типових змагань за чашу. Гра ціхувалась неуступчивістю, небаченою досі завзятістю, з проявами гострости, змінного щастя. Закрита і грубо дефензивна гра обох сторін, давала образ постійної рівноваги партнерів. Коли Тризуб — трикратно перевищав гостей завзятістю і жертвенністю, то Гарікенс — мав перевагу в кондиції, та індивідуальній техніці. Професійні чемпіони спромоглись накинути Тризубові — шабльон і систему власної гри. В тому часі Тризуб надсподівано надробив стартом до м'яча, визбувався контакту, чи двобоїв з противниками і гарно переграває довгими поперечними подачами, бентежучи добру дефензиву сталеварної дружини, та вигравав оптично терен на зеленому майдані, бючи противника його власним оружжям — тактикою закритої гри.

Дружина Гармарвиллу — в більшості маскувала свій правдивий плян, розложення своїх змагунів на грищі, та даючи Тризубові атакувати, концентрувалась до приготування шанс — на прорив і стріл. Одначе сильна дефензива Тризуба, була кожночасно відважною на контранаступ Гарікенс, змісця ліквідувала комбінативно - диверсійні пляни в запіллі ворожої фронтової лінії. Відважну праву сторону нападу Різведж і брати Креддок — залізна дефензива Тризуба, пильнувала по-поліційному. Стрілово Т р и з у б був слабший, Аннюк — далеко більше, як Гармавиллський воротар — мусів виснажуватись і наражуватись на рисковні інтервенції. Маліновскі — боронив мало, але з великою бравурою і стилем гідним репрезентанта держави; пропущених воріт не міг боронити! Дефензива противника — користувалася системом (взором) шкотського захисту. Ціла трійка нападу Гарікенс — в більшості грала в лінії власної помочі — і — при наступі Тризуба, паралізувала його противників офензиви „Буфор Питсбурґу" — (комбінація захисту) 1 заложником, 3 помічниками і 2 напасниками — остаточно заломився. Було це, не завдяки феноменальній грі середньої трійки нападу Тризуба, але найбільш офензивній грі нашої дефензиви і найбільшому блудові професіоналів, які недоцінювали, а при тому заломились — в затиканні наших крайників. Тоді, коли середня трійка нападу Тризуба, для кожного глядача виглядала найслабшою лінією, вона далеко більше заслужилась для перемоги, як хтось собі думає — бо знищила своєю „партизанщиною" — і справним зашахуванням кращих тузів дефензиви Гармарвилл, які були мозком постійних перемог, в останніх 5-ти сезонах. Змагання ціхувалися малою скількістю стрілів по воротах, але великою перевагою наріжняків. Тільки за 3 мін. при стані 1:1 — Тризуб — боронив 5-ть, а Гармарвилл 2-ва наріжняки. В цілих змаганнях виказалось, що Гармарвилл — може грубо розгромити кожну, найкращу технічну американську команду, яка прямує фронтовою комбінацією.

Стаючи до рішального бою — з Богом, Тризуб — виграв футбольне аматорське першенство Східньої зони ЗДА, і став автоматично віцемайстром 165 мільйонової Америки. З великим морально — фізичним розумінням справи, що фінальні змагання — не є тільки спортовим фіналом, але справою і честю цілої української спільноти у вільному світі, великою спортовою та політичною демонстрацією українців — наші спортсмени пішли у бій — в якому добули тріюмф і гордість для української еміґрації! Як перед походом — українське військо зі зброєю в руках — так спортсмени Тризуба, вислухали Службу Божу, в намірені перемоги.

Перемога Тризуба — відношенням 5:4 воріт, в серії 2 матчів та додаткового періоду — в сумі 210 мінут найбільш жертвенної посвяти, закінчилась перемогою української волі, що поламала кращу техніку, тактику, спортову тугість і непереможний німб — професійного чемпіона ЗДА. — Висліди в Питсбурґу 3:3, у Филаделфії 1:1 — а вкінці перемога 2:1, були коментовані усіма пресовими аґенціями, радіом, тисячами-соток прихильників спорту та передруковані в більйонах англійського і чужомовного прес-тиражу по усіх містах великої Америки. Тризуб — зі своїм успіхом на міжнародній арені — викресав пропаґандивну іскру і став амбасадором української справи на чужині. Сьогодні в історії американського футболу — вперше українська команда стане у фіналі ЗДА, в рішальному змагу — за аматорський трофей, напроти першуна західньої зони і чемпіона стейту Мізурі — ФК Кютіс, Ст. Луїс. Ця — великої ваги спортова зустріч, прикує кожне українське серце і душу — до великого слова „Тризуб" — який на грудях юнацької команди Филаделфії — буде демонструвати грандіозний і переможний маневр — українського спорту в Америці.

Перемігши професійного чемпіона ЗДА, на дорозі до аматорського звання першуна цілої Америки — ми віримо, що Тризуб Филаделфія — зуміє фізично і морально проготовитись до останнього акту боротьби, свідомий цього, що правдоподібна перемога українців — скріпить наші національні позиції — у вільному світі. Тризуб — не сказав, ще останнього слова. Як віцемайстер ЗДА — Тризуб, так як СТ Україна Монтреал в Канаді, — добились уже найкращих успіхів для українського футболу. Добули позиції, які респектує чужина!

Богдан Прудиус.

Ділимося сумною вісткою з Рідними і Знайомими, що у Львові дня 9-го березня 1956 року упокоїлася в Бозі на 80-му році життя наша Дорога Мама, Бабуня і Прабабуня

бл. п. ЕМІЛІЯ з Шепаровичів БОДНАР

Заупокійна співана СЛУЖБА БОЖА відправиться в церкві св. Юра в Ню Йорку дня 7-го червня 1956 р. год. 7-а рано.

Горем прибиті:
Донька: Стефанія Береза
Внучка: Ірена Каратницька з чоловіком Богданом
Правнук: Адріян (Ню Йорк)
Сини: Мирон і Володимир
Невістки: Евгенія і Віра, внук Олег (Филаделфія)

УКРАЇНСЬКА ВІЛЬНА АКАДЕМІЯ НАУК у США з глибоким смутком повідомляє про передчасну смерть Дійсного Члена УВАН у США професора

Валерії Евгенієвни Козловської,

відомого вченого археолога, довголітнього наукового робітника Української Академії Наук у Києві. Валерія Козловська померла 6-го травня 1956 р. в Ютика.

Вічна Їй Пам'ять!

Управа УВАН у США

ВОЛОСОЖАР

Ясних зірок ясне сузір'я
Жаріючий Волосожар,
Він із небесного безмір'я
Просвітлює заслону хмар...
Не раз, бувало, в Україні,
Коли губили ми стежки,
Яріли у нічні години
Волосожарові зірки...
Гори й тепер крізь чорні хмари,
Палай іскристо у серцях
І просвіти вогненно шлях,
Жаріючий Волосожаре!

У всіх справах письменницького об'єднання „ВОЛОСОЖАР" (прийняття в дійсні члени, матеріяли до альманаху „ВОЛОСОЖАР" тощо) звертатися на адресу:
"WOLOSOZAR",
Box 3576, Philadelphia 22, Pa., U.S.A.

• РОЗШУКИ •

Пошукую свого братанка ГАРАСАНА Степана з села Корчин, пов. Радехів, який після війни перебував в котрійсь країні Зах. Европи і від якого родичі мали вістку в 1946 році. Хто з односельчан або знайомих знав би про його долю, прошу ласкаво повідомити його тітку:
Mrs. M. KORNACKA
3829 Seminol Street
Windsor, Ont., Canada
Заграничні часописи прошу передрукувати цей для мене дуже важний розшук.

Пошукую ДУБЕЇВ Федя, Гриця, Івана зі села Вистре, повіт Старий Самбір. Маю від їх сестри Марисі з краю лист. Хто знав би про них, або вони самі, прошу писати на адресу: Iwan Dubey, 168 Sherman Ave., Newark, New Jersey. — Заграничні часописи прошу про передрук.

Пошукую СТЕФАНА КАЛИТУ зі Зарубинець, повіт Скалат, а також інж. ЄВГЕНА НАГОВСЬКОГО. Хто знав би про них, або вони самі, то прошу писати на адресу:
MICHAEL MACHIJ
229 Wright Avenue,
Toronto, Ont., Canada

Пошукую брата ВАСИЛЯ, тіточну сестру ГАСЬКУ і брата ОЛЕКСУ МАҐАС з села Туркутин, повіт Перемишляни. Моя адреса:
MARIA SADOVA
7709 Rhea Ave., Reseda, California

ТАРЗАН, ч. 3677. Дивовижне бажання.

Коли тріюмфуючі тубільці оточили їх, Пеґі Сторб гукнула. — Джане! Та ж це ті самі вояки, які завели мене до села людожерів!

Оґва, ватажок відступників, вийшов наперед. Він чув про їхню втечу і перед їхнім відходом хотів здійснити новий плян:

Візія могутности захмарила обличчя Оґви. — Зможете вільно відійти, якщо біла людина навчить мене літати мов птах!